

Kunnallisten jätehuoltomääräysten muuttaminen

JATELK 27.03.2025 § 14

Joensuun alueellinen jätelautakunta hyväksyi voimassa olevat kunnalliset jätehuoltomääräykset 13.6.2024 ja ne tulivat voimaan 1.8.2024. Jätehuoltomääräykset on annettu jätelain (646/2011) 91 §:n nojalla. Ne toimivat jätelain toimeenpanon välineenä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen, ja ovat jätelakia ja -asetusta tarkentavia toimialueellaan sitovia määräyksiä.

Voimassa oleviin jätehuoltomääräyksiin ehdotetaan muutoksia kierrätettävien jätteiden erilliskeräykseen liittymistä koskevan käytännön osalta. Vuonna 2021 annetun valtioneuvoston asetuksen jätteistä (978/2021) 17–18 §:illä annettiin erilliskeräysvelvoitteita, jotka koskevat kunnan velvoitetta biojätteen ja pakkausjätteiden erilliskeräykseen taajamissa sijaitsevilta kiinteistöiltä. Asetuksen mukainen biojätteen erilliskeräysvelvoite yli 10 000 asukkaan taajamassa jokaiselta asuinkiinteistöltä tuli voimaan 19.7.2024. Asumisessa syntyvien pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoite taajamassa sijaitsevilta vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöiltä tuli voimaan 1.7.2023.

Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräysten 16 §:n perusteella biojätteen erilliskeräys on tullut järjestää Joensuun keskustaajaman kaikilla vakinaisesti asutuilla kiinteistöillä jäteasetuksen mukaan yhtenevästi 19.7.2024 alkaen. Pakkausjätteiden erilliskeräys on tullut järjestää kaikissa jätelautakunnan toimialueen taajamissa vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöillä 1.7.2023 alkaen. Vaikka suurin osa erilliskeräysvelvollisista kiinteistöistä on joko liittynyt biojätteen erilliskeräykseen tai ilmoittanut jätelain edellyttämällä tavalla biojätteiden kompostoinnista, on edelleen runsaasti kiinteistöjä, jotka eivät ole kunnallisen jätehuoltoyhtiön tekemästä tiedottamisesta huolimatta ryhtyneet kiinteistön jätehuoltoon koskeviin toimenpiteisiin. Biojätteen osalta biojätteen erilliskeräykseen liittyneiden tai kompostoivien kiinteistöjen osuus on yli 80 % Joensuun keskustaajaman erilliskeräysvelvollisista. Biojätevelvoitteita noudattamattomia kiinteistöjä on kuitenkin lähes 2000. Pakkausjätteiden erilliskeräys on jo järjestetty lähes kaikilla erilliskeräysvelvollisilla asuinkiinteistöillä.

Jätehuoltoviranomainen on yhdessä toimialueen jätehuollon valvontaviranomaisten ja kunnallisen jätehuoltoyhtiön kanssa tarkastellut tilannetta ja jatkotoimenpiteiden vaihtoehtoja. Erityisesti valvontaviranomaisten ja jätehuoltoviranomaisen edustajat pitävät tarpeellisena jätehuoltomääräysten muuttamista siten, että lainsäädännön erilliskeräysvelvoitetta noudattamattomat kiinteistöt voidaan liittää erilliskeräykseen tehokkaasti ja tasapuolisesti. On todennäköistä, että vaikka tiedottamista jatketaan ja jätehuoltoviranomainen kehottaa kiinteistön haltijaa noudattamaan jätehuoltomääräyksiä, jää edelleen suuri määrä kiinteistöjä, jotka eivät halua noudattaa velvoitteita.

Nykyisin – ja mikäli muutoksia jätehuoltomääräyksiin ei tehdä – jätehuoltoviranomaisen antamien kehotusten jälkeen erilliskeräysvelvoitteita noudattamattomat kiinteistöt siirretään tiedoksi valvontaviranomaisille eli kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille. Ympäristönsuojeluviranomainen voi ryhtyä valvontatoimiin, viime kädessä hallintopakkoprosessiin, joka on hallinnollisesti raskas ja aikaa vievä. Toimialueen

ympäristönsuojeluviranomaisten resurssit ovat rajalliset. Kun toimenpiteitä vaativia kiinteistöjä voi olla satoja, jätelainsäädännön velvoitteiden toimeenpano hidastuisi tarpeettomasti jätelautakunnan alueella. Vastaava kiinteistöjen erilliskeräykseen liittämistä koskeva jätehuoltomääräysten muutos on tehty useilla kunnan jätehuoltoviranomaisten toimialueilla viime vuosina.

Ehdotetut jätehuoltomääräysten muutokset 6 ja 22 §:iin mahdollistavat sen, että kiinteistö voidaan jätehuoltoviranomaisen toimesta liittää kierrätettävien jätteiden erilliskeräykseen, jos sen haltija ei järjestä biojätteen ja pakkausjätteiden erilliskeräystä lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Kiinteistön haltijaa tiedotetaan aina kirjallisesti velvoitteista ja vaihtoehtoista erilliskeräyksen järjestämiseen, sekä kehoitetaan noudattamaan velvoitteita. Vasta tämän jälkeen kiinteistö tarvittaessa liitetään keräykseen siten, että kunnallinen jätehuoltoyhtiö toimittaa kiinteistölle tarvittavat jätteastiat ja käynnistää tyhjennykset.

Muutokset on esitetty kokousasian liitteissä. Muutoksia on tehty jätehuoltomääräysten 6 ja 22 §:iin, sekä vastaavasti määräysten perustelumuistion 6 ja 22 §:iin. Lisättäväksi ehdotettu teksti on merkitty liitteissä sinisellä ja poistettavaksi ehdotettu teksti on merkitty punaisella ja yliviivattu.

Samalla ehdotetaan päivitettävän tekstiä, joka ei enää vastaa jätehuollon järjestämistä toimialueella (jätehuoltomääräysten yleisessä ei-sitovassa I osassa), ja tehtävän II osaan muutamia selkeyttäviä päivityksiä, jotka eivät muuta määräysten soveltamista.

Ehdotettava muutos tehostaa erityisesti biojätteen erilliskeräyksen toimeenpanoa nykylainsäädännön edellyttämälle tasolle. Se myös parantaa erilliskeräysvelvollisten yhdenvertaista kohtelua ensinnäkin niihin kiinteistöihin nähden, jotka ovat jo liittyneet erilliskeräykseen tai vaihtoehtoisesti järjestäneet kompostoinnin. Toiseksi jätelautakunnan eri kunnissa sijaitsevia kiinteistöjä kohdellaan yhdenmukaisesti.

Ennen ehdotettujen muutosten hyväksymistä ne asetetaan nähtäville mielipiteiden ilmaisua varten, ja asiassa varataan lausunnonantomahdollisuus. Mahdollisten mielipiteiden ja lausuntojen perusteella muutosehdotuksiin tehdään tarvittaessa muutoksia, ja asia tuodaan jätelautakunnan päätettäväksi myöhemmin kuluvana vuonna.

Valmistelija: jätehuoltosuunnittelija

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää

asettaa ehdotuksen kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin tehtävistä muutoksista nähtäville ajalle 31.3.–27.4.2025. Ehdotus pidetään nähtävänä Joensuun kaupungin verkkosivuilla. Jätelautakunnan toimialueen kuntia tiedotetaan nähtävilläolosta, jotta ne voivat tiedottaa asiasta omilla verkkosivuillaan.

Jätelautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä ehdotuksesta 27.4.2025 mennessä.

Jätelautakunta varaa toimialueen kunnille, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Puhas Oy:lle ja Siun Soten ympäristöterveydenhuollolle mahdollisuuden jättää lausuntonsa esitetyistä muutoksista 27.4.2025 mennessä.

Päätös:

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotuksesta poiketen Joensuun alueellinen jätelautakunta päätti palauttaa asian yksimielisesti uudelleen valmisteltavaksi.

JATELK 22.05.2025 § 21

3500/11.02.02.01/2022

Jätelautakunta palautti asian edellisessä kokouksessa uudelleen valmisteltavaksi saadakseen lisätietoa esitetyn muutoksen perusteista.

Esitetty malli, jossa kiinteistö voidaan liittää kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kunnan jätehuoltoviranomaisen toimesta, on esitetty yhtenä vaihtoehtoisena jätehuoltoon liittymisen ja siten jätehuollon käynnistämisen mallina Kuntaliiton vuonna 2022 julkaisemassa Jätehuoltomääräysten laatiminen -oppaassa. Jätelautakunnan toimialueella ei ole tarkoitus muuttaa liittymistapaa koskevaa jätehuoltomääräystä kokonaan (eli myös poltettavan jätteen osalta), vaan tarkentaa liittymiskäytäntöä niiden kierrätettävien jätteiden erilliskeräykseen, johon jätelainsäädäntö velvoittaa. Jätehuoltomääräyksiin esitettävässä muutoksessa kiinteistön haltijalla säilyisi nykyisten määräysten mukainen velvollisuus erilliskerättävien kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittymiseen määräysten 16 ja 17 §:ien mukaisesti. Muutoksella mahdollistettaisiin myös kunnan toimesta tehtävä liittäminen erilliskeräykseen tilanteessa, jossa kiinteistön haltija ei ole järjestänyt erilliskeräystä.

Jätelain 646/2011 40 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä vastaanottopaikka kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvan jätteen keräystä varten. Kiinteistön haltijalla on lain 41 §:n perusteella velvollisuus luovuttaa lain 32 §:n mukaan kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Jäteasetuksen 978/2021 10 §:ssä säädetään jätteen keräyksestä, ja sen mukaan muun muassa kiinteistön haltijan ja kunnan on järjestäessään yhdyskuntajätteen keräyksen huolehdittava siitä, että vastaanottopaikassa on riittävä määrä jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille. Jäteasetuksen 17 §:n mukaan yli 10 000 asukkaan taajamassa kunnan on järjestettävä biojätteen erilliskeräys jokaiselta kiinteistöltä, jossa on vähintään yksi asuinhuoneisto. Vastaavasti jäteasetuksen 18 §:n perusteella kunnan on järjestettävä pakkausjätteiden erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jolla on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Jäteasetuksen 21 §:ssä säädetään lisäksi muita kuin asuinkiinteistöjä koskevista erilliskeräysvelvoitteista.

Jätelain täytäntöönpanemiseksi paikallisesti voidaan kunnassa antaa jätehuoltomääräyksiä jätelain 91 §:n nojalla. Nämä määräykset voivat koskea muun muassa kunnan järjestämisvastuulle säädetyn asumisessa syntyvän jätteen lajittelua syntypaikalla, vastaanottopaikan järjestämistä kiinteistöllä, keräystä ja kuljetusta. Jätesääntelyyn perustuen Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräyksissä on jo nykyisellään annettu määräyksiä jätteiden lajittelusta (14 §), erilliskeräysvelvoitteista (16-17 §:t), keräyspaikan järjestämisestä ja siitä, että myös erilliskerättäville jätelajeille tulee olla käytössä jäteastiat (7 §).

Esitetty jätehuoltomääräysten muutos on tarpeellinen erityisesti biojätteen erilliskeräyksen järjestämiseksi jäteasetuksen 17 §:n edellyttämässä laajuudessa (eli jokaiselta asuinkiinteistöltä yli 10 000 asukkaan taajamassa). Jätesääntely velvoittaa sekä kiinteistön haltijaa että kuntaa bio- ja pakkausjätteiden erilliskeräyksen järjestämiseen. Lainsäädännössä tai sen esitöissä ei oteta kantaa astian kiinteistölle

toimittamista koskevaan käytäntöön. Nykyisenkaltaisen käytäntö, jossa kunnallinen jäteyhtiö hankkii jäteastiat ja toimittaa ne kiinteistöjen käyttöön, on yleistynyt jätelain säätämisen jälkeen ja on nykyisin käytössä eri puolilla Suomea. Jätelautakunnan toimialueella se otettiin kokeiluvaiheen (2018-2020) jälkeen käyttöön vuoden 2021 alussa. Jäteasetuksessa vuonna 2021 säädettyjen erillikeräysvelvoitteiden myötä useiden jätehuoltoviranomaisten toimialueilla on siirrytty nyt esitetyn kaltaiseen malliin, jossa kierrätettävien jätelajien jäteastiat toimitetaan kiinteistölle asiakkaan tiedottamisen jälkeen, mikäli kiinteistön haltija ei ole jo aiemmin omatoimisesti liittynyt keräykseen tai biojätteen osalta ilmoittanut kompostoinnista.

Asian jatkovalmistelussa on kysytty kokemuksia useilta kunnan jätehuoltoviranomaisilta, joiden alueella paikallisten jätehuoltomääräysten nojalla on voimassa esitetyn kaltainen käytäntö. Saatujen vastausten perusteella käytäntö on koettu toimivaksi ja ns. ongelmatilanteet ovat olleet yksittäisiä, ja ne ovat ratkenneet keskustelun ja neuvonnan avulla. Kaikki vastaajat painottivat riittävän neuvonnan ja etukäteen tiedottamisen tärkeyttä asiassa. Kooste saaduista vastauksista on oheismateriaalina.

Valmistelija: jätehuoltosuunnittelija

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää

asettaa ehdotuksen kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin tehtävistä muutoksista nähtäville ajalle 26.5.–23.6.2025. Ehdotus pidetään nähtävänä Joensuun kaupungin verkkosivuilla. Jätelautakunnan toimialueen kuntia tiedotetaan nähtävilläolosta, jotta ne voivat tiedottaa asiasta omilla verkkosivuillaan.

Jätelautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä ehdotuksesta 23.6.2025 mennessä.

Jätelautakunta varaa toimialueen kunnille, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Puhas Oy:lle ja Siun Soten ympäristöterveydenhuollolle mahdollisuuden jättää lausuntonsa esitetyistä muutoksista 23.6.2025 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.